

2017-11-03 22:37 CET

Rädda Barnen och Svenska Kyrkan: Stoppa utvisningarna till Afghanistan

Svenska kyrkan och Rädda Barnen framförde i ett brev i slutet av förra veckan till migrationsministern tre krav för att ensamkommande barn och unga ska få stanna i Sverige under värdiga och lagliga former. Nu vill organisationerna få träffa ministern för att diskutera de ensamkommandes situation i Sverige.

Med organisationernas samlade erfarenhet av dessa barns och ungdomars desperation, det konstaterat förvärrade säkerhetsläget i Afghanistan samt den osäkerhet i asylprocessen som många vittnar om kräver Svenska kyrkan och Rädda barnen att:

- Samtliga utvisningar till Afghanistan stoppas till dess att uppföljning av genomförda utvisningar sker.

Utöver detta uppmanar organisationerna att:

- Möjligheten att få uppehållstillstånd på grund av särskilt och synnerligen ömmande omständigheter återinförs.
- Samtliga unga från Afghanistan som inte beviljats uppehållstillstånd på annan grund och bedömts vara mellan 18 och 25 år får möjlighet till uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier genom att utvidga gymnasielagen.

Situationen för ensamkommande blir alltmer akut. Rädda Barnen och Svenska Kyrkan vill nu träffa migrationsministern för att framföra våra krav och hitta en lösning för ensamkommande barn och ungas situation.

Brevet i sin helhet:

Till Migrationsminister och biträdande justitieminister Heléne Fritzon

Kopia till Generaldirektören för Migrationsverket Mikael Ribbenvik

Brev från Svenska kyrkan och Rädda Barnen med anledning av ensamkommandes situation

Situationen i Sverige för ensamkommande unga från Afghanistan är outhärdlig. Insatser måste till för att stoppa den ökade utsattheten och hopplösheten hos denna grupp unga människor. Rädda Barnen och Svenska kyrkan lämnar härmed tre förslag för att de berörda barnen och ungdomarna ska kunna stanna i vårt land under värdiga och lagliga former.

- Samtliga utvisningar till Afghanistan måste stoppas till dess att uppföljning av genomförda utvisningar har skett.
- Uppehållstillstånd på grund av särskilt och synnerligen ömmande omständigheter behöver återinföras.
- Gymnasielagen behöver utvidgas till att gälla fler unga.

Svenska kyrkan och Rädda Barnen får regelbundet in vittnesmål från ungdomarna själva, medarbetare och ideella men också från skolpersonal, socialarbetare, psykologer och gode män om den hopplöshet och utsatthet som breder ut sig bland dessa ungdomar. De lever under hård press med stor oro och stress inför framtiden. Vi ser också tendenser till ett ökat alkohol- och drogmissbruk hos vissa i gruppen, som ett desperat försök att döva ångesten och oron. Hos en del är desperationen så stor att de till och med tar sina liv. Medmänniskor som följt ungdomarna under en lång tid i Sverige lider med dem. Utöver det lidande som de ensamkommande ungdomarna utsätts för ser vi också med allvar på ett växande missmod hos dessa engagerade medmänniskor. Vi ser därför ett akut behov av att åtgärda denna ovärdiga och ohållbara situation.

Många av de berörda ungdomarna är uppväxta i angränsande länder och saknar därmed anknytning till Afghanistan. Majoriteten kom till Sverige som minderåriga före det att de tillfälliga begränsningarna av rätten till uppehållstillstånd infördes. De har drabbats hårt, dels av den långa handläggningstiden på Migrationsverket som innebär att många hinner fylla 18 år innan beslut ges, dels av bristfälliga åldersbedömningar som kan ha inneburit rättsförlust för dem som felaktigt bedömts som myndiga. Våra organisationer har ett stort antal medlemmar och lång erfarenhet av att möta människor i de mest utsatta situationerna. När statens förmåga att stödja människor i utsatthet är otillräcklig är det civilsamhällets uppgift och ansvar att uppmärksamma detta. Det som nu sker är inte enbart en fråga om

politik utan en moralisk och humanitär fråga där vi måste hjälpas åt att hitta en lösning. Den utsatthet som barnen och ungdomarna befinner sig i är en konsekvens av en lagstiftning som stiftades i en pressad situation. När ni som regering och myndighet nu ser konsekvenserna är det nödvändigt att ni agerar.

Svenska kyrkan och Rädda Barnen värnar asylrätten och är måna om en rättssäker asylprocess med en individuell prövning. Idag vittnar medarbetare inom våra organisationer, precis som Migrationsverkets egen kvalitetsuppföljning av åldersbedömningar, om allvarliga brister i handläggningen av dessa ärenden vilket riskerar rättssäkerheten inom asylprövningen. Till exempel har ungdomarna inte alltid getts möjlighet att bemöta framkomna brister i den muntliga utsagan. Dessutom har information kring den medicinska åldersbedömningen och konsekvenserna av att avstå en sådan varit otydlig. För vissa har det inneburit en rättsförlust i högre instans eftersom Migrationsverket är den enda instans som får beställa åldersbedömningar. Beviskraven har även ställts för högt i många fall, särskilt vad gäller sökandes möjlighet att muntligen göra sin ålder sannolik. Detta sätter inte bara möjligheter till en trygg framtid på spel utan innebär också att tilltron till asylrätten undergrävs. Med tanke på de påtalade bristerna i rättssäkerheten som vi och flera med oss vittnar om är det oacceptabelt att Sverige fortsätter behandla ungdomarna på detta sätt och utvisar unga människor till ett så konflikttrabbat land som Afghanistan.

Stoppa utvisningarna till dess att uppföljning sker

Säkerhetsläget i Afghanistan fortsätter att försämrans. Detta framkommer i Migrationsverkets senaste lägesanalys från 28 september där man konstaterar att "Konfliktaktivitet, säkerhetsincidentnivåer och antalet civila offer för konflikten kommer möjligen att nå nya rekordsiffror under 2017 [...]. Sannolikt kommer vi också under det närmsta året att se en fortsatt successiv försämring av läget i Afghanistan eller i vart fall en fortsättning av rådande nuläge. Det finns dock ett antal osäkerhetsfaktorer som medför att läget är svårbedömt och att situationen snabbt skulle kunna förvärras". Utöver det utbredda våldet är det en enorm socioekonomisk och humanitär utsatthet som väntar vid ett återvändande, särskilt för ungdomarna. De som växt upp i ett grannland och därmed saknar hemvist i Afghanistan får sina skyddsskäl automatiskt prövade mot hela landet. Detta innebär att det inte görs någon rimlighetsbedömning motsvarande den som görs i förhållande till internflyktsalternativ, trots att personen kanske aldrig satt sin fot i landet. Ett sådant förfarande förefaller orättvist eftersom utsattheten vid ett återvändande är lika stor, om inte större för de som helt saknar hemvist i

Afghanistan. Att Sverige dessutom inte följer upp redan gjorda utvisningar är en allvarlig brist. Det signalerar en ovilja för att se konsekvenserna av de bedömningar som gjorts. Med tanke på det svåra säkerhetsläget i Afghanistan och bristen på uppföljning anser vi att utvisningarna till Afghanistan bör stoppas till dess att effektiv uppföljning sker.

Orimligt hård övergång från barn till vuxen för unga asylsökande

Vi anser också att det är orimligt att 18-årsdagen tillmäts en sådan avgörande betydelse, särskilt när vi kan se osäkerheten i åldersbedömningarna. Det bör vara möjligt att mildra den hårda juridiska övergången från barn till vuxen med tanke på de allvarliga konsekvenser som asylbeslutet innebär för den enskilde. Enligt Migrationsverkets statistik beviljas 83 % av de ensamkommande barnen från Afghanistan uppehållstillstånd. De ensamkommande som bedömts vara över 18 år eller varit över 18 år vid beslutstillfället ingår dock inte i den statistiken. De ingår istället i statistiken för alla asylsökande från Afghanistan där bifallsfrekvensen är 47 %. Dessutom anses de skyddsskäl som är specifika för barn (såsom tvångsgifte och rekrytering till väpnade grupper) upphöra på 18-årsdagen vilket gör att skyddsbehovet i teorin ändras från en dag till en annan. Detta är inte rimligt. Liknande resonemang framförs även i en dom från Migrationsdomstolen i Göteborg från 1 augusti 2017. Domen rör en afghansk pojke, uppvuxen i Iran och utan nätverk i Afghanistan, som inte har gjort sannolikt att han är minderårig men som obestriddigt är mycket ung. Domstolen anser att han därför rimligtvis riskerar att hamna i en liknande situation som en minderårig person som återvänder till Afghanistan.

Återinför särskilt och synnerligen ömmande omständigheter

Ifall läget efter utförda uppföljningar bedöms vara sådant att utvisningar av unga till Afghanistan trots allt är möjliga anser vi att tillämpningen av särskilt och synnerligen ömmande omständigheter bör införas såsom det var formulerat i den tidigare utlänningslagen. Återinförandet skulle ytterligare utvidga möjligheterna för denna utsatta grupp unga afghaner att få stanna i Sverige. Rädda Barnen och Svenska kyrkan riktade 2016 stark kritik mot lagrådsremissen Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige och avstyrkte den i sin helhet. I förslaget som resulterade i den nu gällande tillfälliga asyllagen har bestämmelsen om ömmande omständigheter enligt 5 kap 6 § i utlänningslagen ersatts av en mer begränsad bestämmelse. Tidigare har asylsökande i större utsträckning kunnat få uppehållstillstånd i Sverige på grund av humanitära skäl och denna begränsning påverkar även ensamkommande ungas möjligheter att få uppehållstillstånd.

Utvidga gymnasielagen till att inkludera dem som fyllt 18 år när de får sitt beslut

En annan möjlighet är att de ungdomar som har blivit myndiga i Sverige men som fortfarande är unga, och saknar nätverk i Afghanistan, ges en mildare bedömning än vad som görs i dagsläget. Många flydde redan som barn och kom till Sverige som minderåriga, men har på grund av orimligt långa handläggningstider hunnit fylla 18 år innan de får beslut och därför fallit mellan stolarna. Denna grupp är fortfarande väldigt sårbar och har starka skäl för att inte anse sig kunna återvända till ett land som de inte har växt upp i och som de saknar kunskap om. Istället för att återvända till Afghanistan väljer många att leva som papperslösa i Sverige eller Europa eller i värsta fall att ta sitt liv. Detta måste upphöra. En möjlighet vore att ge samtliga unga som bedömts vara mellan 18 och 25 år möjlighet till förlängt uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier genom att utvidga gymnasielagen till att inkludera även dem som fyllt 18 år när de får sitt beslut.

Tre förslag till Sveriges regering och Migrationsverket

Med vår samlade erfarenhet av dessa barns och ungdomars desperation, det konstaterat förvärrade säkerhetsläget i Afghanistan samt den osäkerhet i asylprocessen som många vittnar om kräver vi följande:

- Stoppa samtliga utvisningar till Afghanistan till dess att uppföljning av genomförda utvisningar sker.

Utöver detta uppmanar vi att man:

- Återinför möjligheten att få uppehållstillstånd på grund av särskilt och synnerligen ömmande omständigheter.
- Ger samtliga unga från Afghanistan som inte beviljats uppehållstillstånd på annan grund och bedömts vara mellan 18 och 25 år möjlighet till uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier genom att utvidga gymnasielagen.

Sverige är ett land med goda förutsättningar att ge dessa ungdomar en framtid och ett hopp. Rädda Barnen och Svenska kyrkan vädjar om skyndsamma insatser från Sveriges regering och Migrationsverket för att ge dessa unga människor möjlighet att stanna i vårt land.

Stockholm, den 26/10 2017

Elisabeth Dahlin
Generalsekreterare, Rädda Barnen

Uppsala, den 27/10 2017
Helén Ottosson Lovén
Generalsekreterare, Svenska kyrkan

[Rädda Barnen](#) är en politiskt och religiöst obunden folkrörelse med verksamhet både i Sverige och internationellt. Med Barnkonventionen som grund arbetar vi för att barn ska få det bättre och för att barns rättigheter ska respekteras.

Följ oss på:

[Twitter](#)

[Facebook](#)

Kontaktpersoner

Rädda Barnens pressjour

Presskontakt

Tillgänglig för journalister mellan klockan 08.00 och 20.00.

press@rb.se

08-698 90 90

Anne Thorngren

Presskontakt

Pressekreterare

Svenska frågor

anne.thorngren@rb.se

0723-57 67 56

Åsa Runström Awad

Presskontakt

Pressekreterare

Internationella frågor

asa.runstrom.awad@rb.se

0733-55 34 33